Ytre Hvaler
nasjonalpark

Postadresse
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
Postboks 325
1502 Moss

Besøksadresse
Skjærgårdens hus
Vadbenken 8
1680 Skjærhalden

Kontakt
Sentralbord: +47 69 24 70 00
Direkte: +47 69 24 70 24
sfovpost@statsforvalteren.no
fmosmoo@ statsforvalteren.no

Karoline Halvorsen Gamre

Saksbehandler Monika Olsen **Vår ref.** 2021/12711-4 432.3 **Deres ref.** **Dato** 10.09.2021

Tillatelse til båtopplag - Ytre Hvaler Nasjonalpark - Høgholmen 22 - 48/5/46

Søknader datert 18.04.21 ble behandlet i Ytre Hvaler nasjonalparkstyre 25.06.2021.

Saksfremlegg til nasjonalparkstyret
Sak 2021/11 Tillatelse til båtopplag - Ytre Hvaler nasjonalpark - Høgholmen 22 - 48/5/46.

Nasjonalparkstyrets vedtak
Det gis tillatelse til opplag av båter på Høgholmen som beskrevet i søknaden fra Gamre. Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Båter i opplag skal være merket med eiers navn slik at eier kan kontaktes av oppsynet.
- Opplag av båtene skal ikke være til hinder for ferdselen i området.
- Båtene skal plasseres slik at de ikke er en visuell forstyrrelse i landskapet, og ligge på samme sted som de har vært lagret tidligere år.
- Båtene skal ha en tildekking i nøytral farge (grå/grønn)
- For å redusere skade på vegetasjonen skal utstyret plasseres litt opp fra bakken
- Det skal foretas en opprydding av alle ting som kan lagres andre steder.

Tillatelsen gjelder til 30.06.2024, gitt i medhold av verneforskriften §3 pkt. 1.3 m).

Søknad til nasjonalparkstyret
Høgholmen 22 søker om dispensasjon i henhold til forskrift om vern av Ytre Hvaler nasjonalpark § 3 punkt 1.3 bokstav m for en landstedsbåt inntil 15 fot, en jolle 8 fot og to seiljoller (en av dem med tralle) eller erstatning med tilsvarende båter, på samme lokalitet som fremgår av vedlegget.

Terhi 14’ og en Nordkapp 500 ligger i bøye på sjøen i bukta om sommeren (markert i vedlegg), avhengig av hvem som bruker hytta i henhold til bruksavtalen. Båtene legges normalt på land i august/september og settes på sjøen i juni. Nordkapp 500 ligger i opplag i Lommedalen. Terhi 14’ og Nordkapp 500 brukes henholdsvis fra juni tom. 15. juli eller fom. 15. juli til den legges på land i august/september, ref. det som er skrevet over om disponering av hytta. Avhengig av hvem som disponerer hytta ligger båtene på land i noen av sommermånedene. De øvrige jollene ligger på land når de ikke brukes.
Vi søker om at dispensasjonen for ovennevnte båter blir *flerårig*.

Begrunnelse
Alle tre hyttene ble oppført i/før 1965 før strandloven, og eierne i hytte 11 og 12 og festerne i hytte 22 ble muntlig lovet av selger/fester at vi kunne ha båtene i vika på vestsiden av Langholmsundet. Familien vår har hatt båter i opplag på samme sted i ca. 60 år og ca. 50 år der europajolla ligger i "krattet"/skogen. Vi trives svært godt ved sjøen, og båtliv er for oss en svært viktig del av å være på hytta.

Så vidt vi kan se ligger ikke båtene til hinder for allmenn ferdsel og opphold langs stranden eller vika. De er lagt slik at de tar hensyn til fjell og vegetasjon i den grad "geografien" i område tillater det. (Se også over (historikk/bakgrunn). De er lite synlig fra sjøen og det er heller ikke montert skinner, vinsjer eller annet som går ut over naturlandskapet. Vi er ikke kjent med at opplag på jordsmonnet under ovennevnte båter får negative konsekvenser for verneverdiene. Europajolla ligger inntil fjellveggen med lite fotavtrykk mot bakken og plasseringen i «krattet»/skogen ligger svært usjenert til for friluftsfolk.

Hytta på Høgholmen 22 ligger 33 høydemeter over havet. Vi har derfor ikke mulighet til å oppbevare båtene på hytta, da det ikke er mulig å bære dem opp fjellet og har i realiteten ingen annen oppbevaringsplass for båtene. Dersom vi ikke har mulighet til å oppbevare og bruke båtene, vil det vesentlig forringe vår bruk og gleden vi har av hytta vår. Motivet med å etablere seg her var som tidligere nevnt nærheten til sjøen og båtlivet.

Da feste/leiekontrakten mellom Karl Vauer og Torstein Gamre ble inngått for Høgholmen 22, lå det ved en attest for dispensasjon fra strandloven fra Lensmannen i Hvaler, datert 21. juli 1965 (se vedlegg 2). Vi kjenner ikke til innholdet av dispensasjonen, men den understreker at nærhet til sjøen var en viktig forutsetning for etableringen av feriehyttene og det er nærliggende å anta at det aktuelle båtopplaget ble vurdert. Hytta ligger mer enn 100 meter i luftlinje fra stranden.

Det er kun ovennevnte tre hytter som har båter i opplag i denne "vika". De tre hyttene sender inn søknad om dispensasjon samtidig. Dermed vil ikke disse søknadene utløse ytterligere søknader om dispensasjon i denne "vika". Dersom det er ønskelig, bytter vi gjerne farge på presenningen(e).

Se vedlegg for fullstendig søknad.

Lovhjemmel
Ytre Hvaler nasjonalpark ble opprettet 26.06.2009. Formålet (§ 2) er å:
- bevare et egenartet, stort og relativt urørt naturområde ved kysten i sørøst-Norge,
- bevare et undersjøisk landskap med variert bunntopografi,
- bevare økosystemer på land og i sjø med naturlig forekommende arter og bestander, kystlandskap med sjøoverflate og havbunn med korallrev, hard- og bløtbunn.
Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I henhold til verneforskriftens § 3 pkt. 1.1 a) er området "*vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger…opplag av båter..".*

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til opplag av båter i samsvar med

forvaltningsplanen jf. § 3 pkt. 1.3 m). Forvaltningsplanen for nasjonalparken utdyper nærmere hvilke områder det kan gis dispensasjon til opplag av båter, samt retningslinjer som må være oppfylt:

Retningslinjer
Med båt menes her små, åpne båter, kajakk, seilbrett o.l. som er enkle å trekke opp på land. Mindre utstyr som kajakk, seilbrett o.l. bør vinterlagres utenfor nasjonalparken eller ved/under hytter i nasjonalparken.
- Båtopplag bør ikke tillates i sikrede friluftslivsområder, da det kan virke privatiserende og være til hinder for ferdsel.
- Opplag av båter bør bare tillates i områder der det er svært vanskelig å få lagret båten på andre steder utenfor nasjonalparken, som Sør-Lauer og Tisler.
- Opplag av båter skal ikke være til hinder for lovlig allmenn ferdsel og opphold langs stranden.
- Opplag av båter skal ikke få negative konsekvenser for verneverdiene; f. eks. rødlistearter eller naturtyper som er spesielt sårbare for slitasje og annen påvirkning som følger av opplaget.
- Eier av båten må ha et særskilt behov for lagring på stedet som følge av tilknytning til nærområdet (grunneier, hytteeier) og ikke ha andre muligheter for opplag av båten.
- Båter skal fortrinnsvis lagres nær hytta (dersom de tilhører en nærliggende hytte), og på fjell slik at de ikke skader vegetasjonen.
- Båten skal plasseres slik at de ikke er en visuell forstyrrelse i landskapet, skjult bak busker eller nede i en klove. Det kan være aktuelt med vilkår om tildekking med presenning i nøytral farge.
- Båter kan bare være i opplag deler av året. Tidsrom skal fremgå av søknaden.
- Det kan stilles som vilkår for tillatelse at båtene skal være merket med eiers navn.
- Det er aktuelt med flerårige tillatelser inntil tre år.
Forvaltningsmyndigheten skal føre samlet oversikt over de tillatelsene som blir gitt. I vurderingen av tillatelse skal det vektlegges grad av slitasje som båthandteringen påfører naturen og allmennhetens tur- og friluftsmuligheter.

Hvorvidt det skal gis slik dispensasjon, må vurderes konkret i det enkelte tilfelle. Vernemyndighetene må påse at det ikke gis tillatelse til tiltak på en måte eller i et slikt omfang at det får en vesentlig negativ effekt på verneverdiene.

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal legges til grunn ved behandling av søknader om dispensasjon fra verneforskrifter. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget §8, føre-var-prinsippet §9, økosystemtilnærming og samlet belastning §10, hvem som skal bære kostnadene ved miljøforringelse §11 og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder §12.

Vurdering av saken
Det søkes om opplag for en landstedsbåt inntil 15 fot, en jolle 8 fot og to seiljoller (en av dem med tralle) eller erstatning med tilsvarende båter, på samme lokalitet som fremgår av vedlegget.

Forvaltningsmyndigheten har registrert mange steder med båtopplag i nasjonalparken, også plasser der det er kjent at opplag har foregått i mange år, slik som i denne søknaden. Det er stort behov for opplagsplasser for båter (og båtplasser) i Hvaler

kommune generelt, også i nasjonalparken. På Høgholmen er det totalt tre hytter som kan ha interesse av å ha båter i opplag i dette området.

Opplag av båter er i utgangspunktet forbudt innenfor verneområdet jf. § 3 pkt. 1.1 a). Når det i forskriftens § 3 pkt.1.3 står at "forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til…" betyr ikke det at forvaltningsmyndigheten skal gi tillatelse men at de kan vurdere om en søknad gir grunnlag for dispensasjon. I verneprosessen ble det opplyst at igangværende lovlig bruk skulle kunne fortsette. Lovlig bruk innebærer nødvendige tillatelser fra offentlige myndigheter i tillegg til privatrettslige tillatelser fra f.eks grunneier.

Det er kommet søknader fra alle de tre hyttene som har båtopplag på Høgholmen. Hyttene ble oppført i/før 1965, før strandloven, og eierne i hytte 11 og 12 og festerne i hytte 22 ble muntlig lovet av selger/fester at de kunne ha båtene i vika på vestsiden av Langholmsundet. Flyfoto fra 1966 (skjermdump fra Norgeibilder.no) viser hvordan hyttene på Høgholmen 11, 12 og 22 da hadde etablert en liten brygge i vika, og hadde praksis for vinterlagring av båter på land, slik som i dag. Familien Gamre har hatt båter i opplag på samme sted i ca. 60 år og ca. 50 år der europajolla ligger i "krattet"/skogen (se vedlegg 2 og 3). Nylig har de tre hyttene også lagt tre kajakker der, som de etter sommeren vil starte å legge i vinteropplag på hyttene sine. De vil også foreta en opprydding av alle sine ting som kan lagres andre steder.

I medhold av naturmangfoldloven § 8 skal offentlige beslutninger være kunnskapsbasert. I denne saken har vi tatt utgangspunkt i vår kjennskap til området og eksisterende kunnskap hentet fra forvaltningsplanen. Registreringer i Naturbase og Artskart har også blitt lagt til grunn (vedlegg 1). Forvaltningsplanen utdyper nærmere hvilke områder det kan gis dispensasjon til opplag av båter. Det er bl.a sagt at *båtopplag ikke bør tillates i sikrede friluftslivsområder.* Videre at *opplag av båter ikke skal få negative konsekvenser for verneverdiene; f.eks. rødlistearter eller naturtyper som er spesielt sårbare for slitasje og annen påvirkning som følger av opplaget. Opplag av båter skal ikke være til hinder for lovlig allmenn ferdsel og opphold langs stranden.*

På Høgholmen er det ikke registrert verken verdifulle naturtyper, sjeldne/sårbare arter eller statlig sikret friluftsområde (se vedlegg 1). Det er søkt om å lagre båtene på samme plass som har vært brukt siden 1960-tallet. På vinteren har båtene vært lagt opp i god avstand fra sjøen, uten hinder for ferdsel, der de også ligger i dag. De er lagt slik at de skjermes for vinden dvs. i kløfter på marka, og ikke på svaberget der de vil blåse bort. Adkomst til opplag er over svaberget og uten slitasje på naturen og utenfor turveier.

Det bør alltid vurderes om et tiltak heller kan gjennomføres utenfor nasjonalparkens grenser. Hytta på Høgholmen 22 ligger 33 høydemeter over havet. Det er derfor ikke mulig å oppbevare båtene på hytta, da det ikke er mulig å bære dem opp fjellet. Forvaltningsmyndigheten har tilstrekkelig kunnskap til å fatte en beslutning jf. naturmangfoldlovens (nml) § 8. Opplag av båter kan generelt føre til slitasje på vegetasjon, ved mangelfull lystilgang som hindrer vegetasjonens naturlige vekst, også når opplaget skjer i vinterhalvåret fra høst til vår. Bruk av små åpne båter, kajakker og seiljoller om sommeren er for mange en viktig utøvelse av friluftsliv, som også er en del av verneformålet. Dette er en

kortere periode av året da det forutsettes at båtene også er ofte på vannet. Lagring av båtene i denne perioden vil i mindre grad skade vegetasjonen enn vinteropplag som gjerne begynner rett etter sommerferien og fortsetter til våren dvs. viktige deler av plantenes vekstsesong. Skade på vegetasjonen kan reduseres ved at det stilles som vilkår at utstyret plasseres litt opp fra bakken.

En tillatelse til fortsatt båtopplag av de omsøkte båtene på Høgholmen, vil etter vår vurdering ikke medføre at den samlede belastningen på området blir for stor (nml § 10). Forvaltningsmyndigheten mener at en lagring på omsøkt plass vil gi liten skade på verneverdiene i nasjonalparken da det ikke er registrert sårbare arter, og samlet sett gi det beste resultatet jf. nml § 12. Etter vår vurdering er nml §§ 9 og 11 ikke aktuelle.

En tillatelse til fortsatt båtopplag på Høgholmen vil etter vår vurdering ikke medføre søknader om opplag av et stort antall båter eller gi presedensvirkning generelt i nasjonalparken. Det bør likevel stilles vilkår til tillatelsen for å sikre at omsøkt tillatelse ikke vil skade verneverdiene jf. verneforskriften § 2 Formål.

Opplag av båter må også være i tråd med kommuneplanens arealbruk enten det er innenfor eller utenfor vernegrensen.

Klageadgang
Dette vedtaket kan med hjemmel i forvaltningsloven påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at dette brevet er mottatt. En eventuell klage sendes til Miljødirektoratet via nasjonalparkstyret.

Med hilsen

Monika Olsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:
1 Kart naturtyper og arter Høgholmen
2 Dispensasjon fra Strandloven
3 Vedlegg til søknad om disposisjon - bilder - Gamre
4 Søknad om dispensasjon - båtopplag 180421 - Gamre

Kopi til:

Statsforvalteren i Oslo og Viken	Postboks 325	1502	MOSS
Hvaler kommune	Storveien 32	1680	SKJÆRHALDEN